Nagyvárad 1912. XVIII. évfolyam 184. szám. Csütörtök, augusztus 15.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ... 16 kor.
Negyedévre ... 4 «
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ... 20 kor
Negyedévre ... 5 «
Vidékre postán szállitva:
Egész évre ... 24 kor.
Negyedévre ... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Apáczai-utcza 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadásáról vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

Katholikus Népkönyvtár.

Az acélt legyőzte az ólom. Valamikor karddal és vitézséggel vivták a csatákat, ma ólom betükkel és tudománnyal fegyverkezünk fel, mikor harcba indulunk.

Mert hiába tettük pihenőre a kardot: a harc folyik tovább. Szent István legyőzte a pogány Vatha lázadását és felajánlta Magyarországot Szüz Máriának. A diadal nem végleges, a felajánlásnak ma is ellene mondanak az uj pogányek.

Hanem micsoda mások ezek az uj pogányok!

Vatha vezér serege nyilt, csendes harcot kezdett abban a meggyőződésben, hogy az uj hit, a kereszténység veszélyezteti Magyarország függetlenségét. A pogány magyarság még tul akart tenni hazaszeretetben a keresztény magyarokon. Azt hitték, a magyarság nem maradhat fent másképp, mint a honfoglaló ősök pogány vallásában, az európaszerte kalandozó lovascsapatok zsákmányolásaiban. Uj, idegen és ellenszenves volt előttük a jelszó: imádkozzál és dolgozzál s féltették tőlük nemzetüket. A pogány és a keresztény magyarok ősei egyformán Arpád vezérlete alatt alapitották meg az országot s mikor az események a harctéren szembeállitották őket, mindkét tábor lobogója a hazaszeretet volt.

A harc eldőlt Szent István javára s a diadalt 900 év boritotta koszoruval. Mégis csak a kereszt alatt küzdők szerették jobban az országot, mert ők mutatták meg, hogyan kell a hazát nemcsak megalapitani, de meg is tartani? A pogány magyarok lassan-lassan belátták tévedésüket s magyar őszinteséggel csatlakoztak a kereszténységhez.

Hol van ettől a jóhiszemü, őszinte, nyilt seregtől az uj pogányság!

Északkelet felől jöttek ők is. Elhagyták régi hazájukat s az ujnak nem tudnak önzetlen fiaivá lenni. Elhagyják lassan ősi vallásukat is, mellyel nem tudnak beleilleszkedni a modern élet keretei közé. Nem hisznek vallásukból ugy szólván semmit, de külsőleg megtartják hozzátartozásukat, hogy a faji összetartozást ezzel biztositsák. Nem fogadják el a magyarság vallását sem, mert nincs semmiféle hitük s mert igy jobban körülbástyázzák magukat a beolvasztás ellen. Pogányok lettek s csak nyelvben váltak magyarokká. De mert ágaskodik bennük a szeparált faji öntudat, a magyarságot akarják saját képükre átformálni. Lassan, csöndben, alattomban indult meg az átformálás, az átgyurás munkája. Előbb a pénzekről került le Szüz Mária képe, aztán az iskolák falairól akasztják le a feszületet, majd a földbirtokra vetik rá magukat, hogy a földmüves magyar az uj földesurak alatt fölcserélje az ősi imádságot káromkodással, kocsmákat nyitnak templom helyett és végül a hol sem az uzsorával, sem a pálinkával, sem terrorral nem hódithatnak, ott hozzáférkőznek a becsületes magyar lelkekhez az ólombetüvel.

Ez tetőzi be az uj, az id gen fattyu hajtásként tenyésző mai magyarországi pogányság elrettentően gyors hódtását.

Le akarjuk-e győzni, mint a hogy Szent István fölvette a küzdelmet az akkori pogánysággal?

Artalmatlanná akarjuk-e tenni ezt a spekuláns, önző uj pogányságot, mint a hogy az ősök vitézsége ártalmatlanná tette az önzetlen, bár tévelygő régi pogányságot?

Vegyük akkor el legerősebb fegyverünket, az ólombetüt!

Adjunk minden keresztény magyar ember kezébe tisztességes olvasmányt!

A nagyváradi Katholikus Népszövetség megértette az idők intő szavát s mikor első száz koronája egybegyült, azt a leghatalmasabb fegyver: jó könyvek beszerzésére forditotta. Megalakitják a Katholikus Népkönyvtárat, az elsőt ebben a nemben talán az egész országban.

Száz korona nem sok pénz. De nagy az erő, a melyet e kis összeg hovaforditása jelent. A keresztény nép szive dobbant meg, a keresztéoy lélek és öntudat szólalt föl, mikor az első száz koronát a keresztény kultura tiszta, szent oltárára tették. Nagyvárad keresztény közönsége tiltakozott ezzel a pogány szellemü szennyirodalom pusztitásai ellen s tilalomfát, gátat, bástyát emel ellene a maga erejéből, a maga nagy lelkesedéséből.

Ne hagyjuk ezt a nemes mozgalmat magára! Csekély anyagi erővel kezdették, de nagy a cél és hatalmas eszközök kellenek hozzá. Az a Katholikus Népkönyvtár szét fogja vinni a keresztény öntudatot széles körökbe. A könyvek lapjain tüzhelyről tüzhelyre, családról, családra fog erősödni a keresztény öntudat — s vele az igazi, az ősi, a tisztalelkü Magyarország.

A ki egy jó könyvet ad a Katholikus Népkönyvtárnak, egy katonát állit be a keresztény Magyarország küzdő seregébe, egy fegyverrel közelebb jutatta Szüz Mária lobogójának diadalát.

Nagyboldogasszony napja van: ne feledjük, hogy a kinek első szent királyunk felajánlott minket, annak oltalma alá futva, egyedül lehetünk igazán erősek, igazán magyarok.

*

Békét hoz Lukács? Vége felé jár a politikai nagy szünet. *Ischlből* érkezett a hir, hogy a felség megkurtitja ischli tartózkodását és hamarabb tér haza Bécsbe, mint ahogy tervezte. Pénteken reggel *Berchtold* gróf külügyminiszter érkezik Ischlbe. Audienciára járul a a felség elé s tán az audiencia után kisziv árog valami a titokból, amelyeket a külügyi kormány őriz.

A belügyek figyelme már napok előtt *Nagyenyedre* utazott, hová a miniszterelnök tegnap este indult *121 képviselőből* álló kiséretével. Sejtik, hogy *Lukács* László a békének nyitja ott meg a zsilipjeit. Eléje jár e hirnek *Hantos* Elemér beszámolója, amelyet tegnap tartott Hunyad-Dobrán, nagy hallgatóság előtt. Hantos már mutogatta is azt a fátyolt, amelyet Lukács a multnak szánt s a jövő béke számára megjelölte az egyezséget a *házszabály módositása és a választójog alapján.* Mind a kettőt az ellenzékkel egyetértésben kivánja megoldani a miniszterelnök. Igy lesz e, vagy se: várjuk meg a nagyenyedi beszámolót.

Az ellenzéki pártok a jövő hé'en kezdik a munkát. A népgyülések rendezésére szervezett bizottság már szétküldte meghivóit.

—

Uj törvények a hivatalos lapban. A Budapesti Közlöny tegnapi száma egy sereg legujabban szentesitett törvény szövegét közli: Ezek a törvények a következők: a házadóról szóló törvény módositása és kiegészitése; a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójának kiegészitése és módositása; az általános kereseti adóról szóló törvény módositása és kiegészitése; a jövedelemadóról szóló törvény kiegészitése és módositása és a közadók kezeléséről szóló törvény kiegészitése és módositása. Közli a hivatalos lap ezenkivül a tengerészeti ügyekben való biráskodás tárgyá-

Nagyváradi
Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezete Rákóczi-ut, 9. szám alatt a Széchenyi szálloda mellett
füszer-, csemege-bor és gyarmatárukban
Telefon 769. sz. legolcsóbb bevsárlási forrás. Telefon 769. sz.

ban, továbbá a tanulmányi szabadalmakról szóló és a közigazgatási biróságról szóló törvénycikk módositását. Ezután következik a kecskeméti földrengés által okozott károk helyrepótlására szolgáló állami kedvezményekről hozott törvény szövege, majd a vármegyei alkalmazottak illetményeinek szabályozásáról szóló törvénycikk, a városok fejlesztéséről szóló törvény és végül a polgári perrendtartás életbeléptetéséről szóló t.-cikk szövege. A városok fejlesztéséről szóló törvényhez van csatolva azon összegek kimutatása, a városnak adandó segélyekről. Eszerint Nagyvárad végleg évi 75000 korona államsegélyt kap, tehát minden felirat most már felesleges, mert a törvényen ugy sem változtatnak egyhamar.

Kormányrendelet koronajáradék vásárlására.

A belügyminiszter a napokban 35625—IV. a. 1912. szám alatt a következő rendeletet intézte az ország valamennyi vármegyei törvényhatóságához:

A községek tulajdonát képezett s a kötményezés alól feloldott államadóssági kötvények ellenértékének helyrepótlása körül egyes községek azt a célszerütlen, sőt káros eljárást követik, hogy az évi visszatérítési összegeket hosszabb ideig gyümölcsözetlenül pénztárunkban hevertetik ahelyett, hogy kamatveszteségeik elkerülése céljából koronajáradék kötvények vásárlása végett a m. kir. központi állampénztárhoz terjesztenék fel.

A községek vagyoni érdekeinek kötelességszerü megóvása céljából — a pénzügyminiszter urral egyetértőleg — legcélszerübbnek látom ezért, hogy a községek kellőképpen figyelmeztessenek arra, miszerint a feloldott kötvények ellenértékének helyrepótlására szolgáló évi részletekben 4 százalékos magyar koronajáradék kötvényeket vásároljanak.

Felhivom ezért a vármegye törvényhatóságát, hogy a területén levő községeket saját jól felfogott érdekükben világositsa fel a tekintetben, hogy a legcélravezetőbb, ha mindenkor, amikor a helyrepótlás céljaira — egy vagy több évi részletből — annyi készpénz áll rendelkezésükre, hogy azon legalább 100 korona névértékü 4 százalékos koronajáradék kötvény vásárolható, a rendelkezésre álló összeget, a kivánt intézkedés megjelölésével, küldjék be a m. kir. központi állampénztárba a megfelelő összegü kötvények vásárlása és kötményezése végett.

Amennyiben pedig valamely község már rendelkeznék ily helyrepótlási részletek befektetése folytán kötményezett 4 százalékos magyar koronajáradék kötvénynyel, az esetben a a kamatfizetést teljesitő királyi adóhivatal utján a kötvényvásárlásra fordítandó készpénzzel együtt a már kötményezett kötvény és annak kamatfizetési ive is beküldendő a magy. kir. központi állampénztárhoz oly célból, hogy az ujonnan beszerzendő kötvény a már meglevő kötményezett kötvénnyel egy kötvénnyé legyen összeirható.

Az a körülmény, hogy ennek a rendeletnek a kiadása egybeesik a 4 százalékos koronajáradék páratlanul alacsony árfolyamával, arra enged következtetni, hogy a pénzügyminiszter ezzel az első kormányzati intézkedést tette a járadékárfolyamok javitására. Ugy látszik azonban, hogy mérvadó körökben komolyan foglalkoznak a kérdéssel és nem lehetetlen, hogy a kormány másirányu intézkedéseket is fog eszközölni. Annyit hallottunk, hogy a kormány elsősorban a biztositó intézeteket fogja nagyobb mérvü járadékvásárlásra kényszeriteni.

Lázitók az uj gör. kath. magyar püspökség ellen.

Budapest, aug. 14.

(Saj. tud.) Csik megyében ma román izgatásnak jöttek a nyomára. Az izgatók az uj gör. kath. magyar püspökség ellen dolgoztak. Campuánu Illés esperes a lovészi gör. kath. lelkésznek egy deklarációt adott át, hogy azt az ottani hivekkel irassa alá. A deklaráció tiltakozik az ellen, hogy az eddigi román szertartást magyar nyelven tartsák meg. Végül kijelentik, hogy ha az uj gör kath. püspökséget nem törlik, akkor áttérnek a régi gör. keleti vallásra. Márton László főszolgabiró lefoglalta a lázitó kitételeket tartalmazó nyilatkozatot és beterjesztette felettes hatóságához. Az esperes ellen megindították a vizsgálatot.

Bajok a városi jéggyárnál.

A villamos telep igazgatójának jelentése.

Nagy megütközést keltett a fogyasztó közönség körében ez év tavaszán, hogy a város főmérnöke, mint a városi jéggyár felügyelője, minden indokolás nélkül felemelte a jég árát.

Mikor e miatt *Czeglédy* Jeremiás törvényhatósági bizottsági tag interpellált, a polgármester kijelentette, hogy a főmérnök önkényesen járt el, mert a jégárának meghatározása, illetve megállapitása a városi tanács jogkörébe tartozik s a tanács felhivta a főmérnököt, hogy mutassa ki, mibe kerül a jég előállitása Nagyvárad városának.

A tanács utasitására a város főmérnöke részletesen kimutatta, hogy a városnak jóval magasabb összegbe kerül a jég előállitása, mint amennyiért a város adta a közönségnek s ezért kellett az árakat emelni. Igy azután a város tanácsa meghagyta a felemelt jégárakat, de a törvényhatóság egyben kiküldött egy bizottságot a jéggyár üzemének felügyeletére.

Az azonban mind mostanáig talány maradt, hogy miért kerül hát Nagyváradon sokkal többe a jég előállitása, mint akár a várad-szőllősi jéggyárnak, akár más városok pl. Temesvár jégüzemének?

A jéggyár vezetője ugyanis panasszal fordult a városi tanácshoz, hogy a jéggyártáshoz használt villamos áram nagyon sokba kerül s ez drágitja meg a jég készitését; kéri, hogy az

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Nem vagyok szerelmes.

(Magánjelenet.)

Egy ur: (Szőke és szerencsétlen a szőkék rendesen szerencsétlen teremtések.)

Hát szerelmes vagyok? (mosolyog). Éppenséggel nem vagyok szerelmes. Nem a legkevésbé sem . . . Hiszen ha ez lennék, ha tudnék szerelmes lenni! . . . ez olyan édes bolondság, olyan együgyü boldogság . . . szerelem! . . . (Nevet) Sajnos olyan józan vagyok, mint egy . . . mint egy . . . (nem talál elég szellemes hasonlatot,) mint egy bőrzelovag . . . Pedig mennyire szeretnék szeretni . . . Szinte vágyom, epedek valaki után, aki utánam is vágyakozzék csak egy picikét . . . csak ennyit . . . (az ujja végét mutatja.)

De Margit! . . . (ijedten néz körül, majd elmosolyodik (Nos? . . . Margit? . . .

Semmi! biztositom, hogy semmi . . . (Ráteszi a kezét a szivére és hallgatózik.) Lám! . . . Semmi! . . .

Már most, hogy érzelmeim felől ennyire nyugodt lehetek, csak arra vagyok kiváncsi, hogy támadt ez a dolog? honnét van az, hogy az egész város tele van vele, hogy Margit és én . . . azaz én és Margit . . . (körülnéz óvatosan) szeretjük egymást, azaz . . . hogy én szeretem őt.

(Fölényesen mosolyog, megböki a mellét!) Én? . . . Én? . . .

Ha igy is lenne éppenséggel nincs rá okom, hogy szégyenkezzem miatta, mert ami azt illeti Margit határozottan csinos leány, sőt szép, ő a legtessebb a mi leányaink között, szellemes, okos és ügyes . . . Ezek, mind olyan tulajdonságok, amikbe külön-külön is szerelmes lehet az ember, (kicsinylőleg), de azt hiszem, hogy éppen az, hogy ilyen nyiltan, ilyen elfogulatlanul beszélgetek róla, bizonyit mellettem, hogy — (a szivére mutat és kezével tagadó mozdulatot csinál (— semmi, semmi . . .

Tárgyilagosan fogom felvetni a kérdést: honnan gondolja a világ, hogy én Margitba szerelmes vagyok? . . .

A multkor — egy bálon — egy négyest táncoltam vele. Ugy-e bár ez még nem ok? . . .

A haját mesésen merészen fésülte ki ez alkalomra, még sohasem láttam igy . . . Kérem csak semmi mosoly, lehet hogy más látta már ugy, de én nem . . . Izléses fehér ruhácska volt rajta — különben, ha őszinte akarok lenni, kénytelen vagyok beismerni, hogy mindig rendkivül izlésesen öltözik — tehát csinos fehér ruhácskája volt, amely titoktartva mutatta teste lágy körvonalait. Ha nem félnék tőle, hogy elfogultnak mondanak, azt állitanám, hogy a termete csodaszép, klasszikus . . . de nem megyek olyan messzire . . . mert . . . (zavart) hasztalan mosolyognak kérem . . .

Az arcán csókolni való rózsákat fakasztott a tánc és szemében ezer ingerlő kis ördög ütött tanyát . . . pajkos, szellemes volt és én alig szóltam néhány szót . . . Ez a fölényes viselet, azt hiszem: imponált neki . . . Különben, ha nem ugy van, — hát mit törődöm vele? . . .

Figyeltem, hogy mással miképp táncol és ugy sajnáltam léha, haszontalan táncosaitól, minden szavát, minden pillantását s mosolyát.

Egészen komolyan mondhatom, hogy nem érdemlik meg ezek az üres legények, akiknek egyedüli érdeme, hogy hajukat elválasztva fésülik és nadrágjuk vasalva van, — bizony Isten nem érdemlik meg, hogy olyan leány, mint Margit, a karjaikon lejtsen, az ő együgyüségeiken mulasson, az ő . . . (meghökkent). De

Tisztelettel van szerencsém a n. é. közönség tudomására juttatni, hogy a

„Szabadság“ kávéházat

megvettem és azt ünnepélyesen megnyitottam, a hol kitünő tisztán kezelt saját termésü **Tokaj hegyaljai boraimat** nagyon jutányos árban szolgálom ki (csak egy próba és mindenkit meg fog győzni a boraim valódisága). Naponta **Kovács István** jól szervezett zenekara játszik. A n. érd. közönség becses pártfogását kérve kiváló tisztelettel

FRANCZÓVSZKY GYÖRGY

»Szabadság« kávéház tulajdonos. Nyitva éjjel-nappal. Állandó bérkocsiállomás.

áram árát 20 fillérről 15 fillérre szállitsa le a város.

A jéggyár vezetőségének beadványát kiadták véleményezés végett *Belányi* Imrének, a városi villamos mü igazgatójának, aki némi világosságot derit most az ügybe, amelynek nyomán még is majd csak megtudjuk, miért kerül Nagyvárad városának sokkal többe a jég előállitása, mint más jéggyárnak.

A villamos igazgató kijelenti, hogy tanulmányozta a dolgot s hosszabb ideig leolvasta naponkint a jéggyár árammérőjét s feljegyezte pontosan, hogy mennyi az előállitott jégmennyiség s ezek alapján megdöbbentő adatokat talált. Ezekből azt látja, hogy a jéggyár által bemondott adatok alapján állitotta össze a városi mérnöki hivatal számitásait.

Az általa felvett pontos adatokból látja Belányi, hogy ugyanolyan jégmennyiség előállitásához nem egyforma árammennyiséget használ fel a jéggyár, hanem nagyon is váltakozó árammennyiséget fogyaszt, ugyanannyi jéghez, ami azután tetemesen megdrágitja az előállitást. Amig az egyik nap egy métermázsa jég előállitásához 29·95 fillér áru áramot vesz a jéggyár igénybe, már másnap ugyanannyi jég előállitásánál 41·39 fillér áramot használ fel a harmadik nap 50·55 fillér, a negyedik nap 37·55 fillér, az ötödik nap 46·19 fillér áram fogy el ugyanannyi jég előállitásához. Sőt még az is előfordul, a villamosmü igazgatója által összeállitott táblázat szerint, hogy még 60 fillérnél is több áram fogy el a jéggyárban egy métermázsa jég előállitására. 14 napi idő alatt ugyanazon jégmennyiség előállitásához 30—67 fillér között váltakozik az elfogyasztott áram ára.

Ilyen viszonyok között az első évben átlag 38 fillér áram kellett egy métermázsa jég előállitásához, mig a mult évben 50 fillér az elfogyasztott áram egységára.

Hibának találja, hogy a jéggyár üzemvezetésénél ezt nem figyelték meg s azonnal nem jelentették s nem kutatták ezen különös jelenségnek az okát, s oda kellett volna törekedni, hogy a bajt szanálják. Lelkiismeretes üzemvezetés mellett naponkint fel kellene jegyezni az adatokat az áramfogyasztásról.

Az áram átlagárának métermazsánkint 32 fillérnek kellene lenni a bajok kiküszöbölésével, de ehhez az szükséges, hogy teljes szakértelemmel, pontossággal kezeljék a jéggyárat.

Mindezek alapján az áram leszállitását ez idő szerint nem javasolha'ja.

Különösnek tartjuk azonban, hogy amikor a főmérnöknek eléje tárták, hogy más jéggyárak mennyivel olcsóbban tudják a jeget előállitani, nem kereste az itteni drága üzemnek az okát, hanem elfogadva egyszerüen a városi jéggyár adatait, annak alapján terjesztette jelentését szóban és irásban a városi tanács, sőt a törvényhatóság elé.

*

A városi tanácsban tegnap *Komlóssy* József gazdasági tanácsos terjesztette elő a villamosmü igazgatójának jelentését, amelyeket tárgyalás végett kiadtak a jéggyár felügyelő bizottságának.

A Beöthy és Szunyogh-család gyásza.

Beöthy László kereskedelmi minisztert és *Szunyogh* Szabolcs földbirtokost sulyos csapás érte. Mint őszinte részvéttel értesülünk, a miniszter testvére, *Szunyogh* Szabolcsné tegnap éjjel 1 órakor meghalt. A haláleset hire Biharmegye és Nagyvárad város előkelő társadalmában mélységes megilletődést idézett elő. Szunyogh Szabolcsné régebb idő óta szenvedett ugyan komoly belső bajban, mely nem egyszer huzamosabb ideig kötötte ágyhoz, azonban e bajából nem rég a határozott javulás stádiumába lépett. Utóbb nem is volt ágyban fekvő beteg. Járt kelt s ő maga intézte az esztári kuria ügyeit.

Tegnap éjjel hirtelen rosszul lett Szunyogh Szabolcsné. A körülötte lévő családtagok azonnal orvosért küldtek. Nagyváradról dr *Fráter* Imrét hivatták a beteg ágyához. A hirtelen rosszullétnek sem tulajdonitottak komolyabb jelentőséget, mert pár perccel a rosszullét után csendes álomba merült a beteg. Ez az álom azonban nem az enyhülést hozó álom volt, hanem a halál álma. Mikor az orvos megérkezett ugy nézett ki Szunyogh Szabolcsné, mintha még mindég aludnék, pedig már bekövetkezett a halál.

A gyászesetről nyomban értesitették táviratilag *Szunyogh* Pál dr nagyváradi ügyvédet, aki az elhunytnak fia volt. Táviratilag hozták tudomására a halálesetet dr *Miskolczy* Ferenc főispánnak, aki jelenleg Nyüveden tartózkodik családjával együtt. *Beöthy* László kereskedelmi miniszternek reggel hozták tudomására a szomoru hirt. A gyászesetet mély megdöbbenéssel vette tudomásul a miniszter.

Már tegnap délelőtt külön telefonon kért bővebb értesitést Nagyváradról a gyászeset felől, ahonnan a fentieket nyerte felvilágositásul. A miniszter kijelentette, hogy le fog jönni családjával együtt a temetésre. *Miskolczy* Ferenc főispán már tegnap elutazott Esztárba.

A gyászesetről a család a következő jelentést adta ki:

Szunyogh Szabolcs ugy a maga, mint gyermekei: Boriska és férje *Móricz* Pál, gyermekeik: István, Sárika, Boriska és Palkó; László és neje *Pongrácz* Olga, gyermekeik: Szabolcs és Viola; Szabolcs; Pál és neje *Orlay* Anna, Gáspár; testvérei *Platthy* Miklósné született Beöthy Sára, férjével Platthy Miklóssal, *Beöthy* László és neje *Balaskázy* Malvin gyermekeikkel, *Miskolczy* Ferencné született Beöthy Stefánie férjével Miskolczy Ferenccel és leányukkal számos rokonaik nevében legmélyebb fájdalommal tudatják a szeretett jó nő, a legjobb édes anya, anyós, nagyanya,

---

miért ne mulasson? Hiszen leány. Könnyelmü és léha, mint a többi, aki talán nem is érdemes rá, hogy utána gondoljanak, ábrándozzanak felőle és elsóhajtják a nevét, igy!

— Margit! . . . (sóhajt): Margit! . . .

Nem lehet semmit sem tudni. Talán a legszebb lelkü leány, akit csak ismerek, de mi haszna, ha nem gondol vele senki . . .

A minap arra mentem az ablakja alatt. A szobát takaritotta és ehhez illő háziruha volt rajta . . . Más leány ilyenkor rndetlen, a dolgozó ruhája piszkos, önmaga elhanyagolt; de a kis Margit olyan volt, hogy az ember önkénytelenül is kiszalajtotta a száján.

— Milyen édes volna ilyen kis feleség!...

Kár, hogy nem érdeklődöm ugy iránta. Beszélnék vele. Megfognám kis kezét, megszoritanám gyöngén és ha ugy érezném, hogy visszaszoritja, vagy azt tudnám, hogy nem egészen idegen hozzám egy alkalmas pillanatban megkérdezném tőle:

— Édes Margitkám! . . . mondja nem találná maga türhetőnek ezt az életet az én oldalamon? (Megijed, körülnéz, megzavarodik és a zsebkendőjével megtörli homlokát.)

Az én oldalamon? . . . Mi köze az oldalamnak hozzá, avagy neki az oldalamhoz?

Ha nem tudnák, hogy ennyire sem (mutatja a körmét) érdekel a kislány, még bizony gondolnának valamit, de igy (bizalmasan) azt hiszem — gyanutlanul beszélhetek.

— Ah, megvan! . . . (a homlokára üt. (Ez az! Most jut eszembe, hogy táncoltam én vele még egy négyest azóta. Természetesen . . . És ez a nagy szerelem oka hogyne! . . . Ha valaki két hét alatt egymásután két négyest táncol egy leánnyal . . . persze, persze . . . (Mosolyog) Szegények, ha tudnák, hogy el is felejtettem már az egészet. De hadd beszéljenek . . . (Vállat vont) Hát nem ugy van?

Egyébként ennek a négyesnek kedves története van. Hallgassák csak! . . . Látom, hogy a kisleány, már mint Margit, magányosan áll az anyja oldalán. Kicsit busul is, vagy szórakozott. Megszólitom:

— Van már négyes táncos Margitka?

— Igen — mondja bizonytalanul.

— Kivel táncolja?

Kissé habozott, majd az unokabátyja nevét mondta. Láttam, hogy nincs kedvére a táncosa és szerettem volna megszabaditani tőle.

— Nem hagyhatná őt ott?

A kis leány szeme felvillant, ragyogott és alig rejtett örömmel mondta:

— De nem ingyen ám?

— Hát mit akar érte?

— Adjon egy gombostüt . . .

Adtam, adtam volna mást is, mert mint már azt előbb is emlitettem, nagyon édes gyermek. Örömest beszélek, szivesen táncolok vele, de még nem ok rá, hogy telekürtöljék az egész várost:

— Balog Péter szerelmes a Bérczy Margitba fülig . . .

Nem bizony, mert Balog Péter nem az a legény, akit egy pár ragyogó szem, néhány kézszoritás levegyen a lábáról.

Ujra ismétlem, hogy nem vagyok szerelmes, de ha szerelmes tudnék lenni, hát inkább Margitba szeretnék, mint másba . . . Mert elképzelni a jelenetet, mikor az ember nyaka köré fonja gömbölyü karját és engedi, hogy megöleljék és szépen lesüti ábrándosan a szemét, amikor a fülébe sugják:

— Ó be szeretem!

Azután ráfelel az ő behizelgő, dallamos hangján:

— Én is! . . .

Lám egész költőt csinál belőlem ez a leány, hogy olyan dolgokat képzeljek, ami lángra gyujtja az ember vérét . . . De nézzük csak! . . . hát ha más is ilyen ábrándokat szöveget és ha ő is másról szövi álmait? . . . Mert az könnyen meglehet, annál könnyebben, mert Vári Pista sokat legyeskedik körülötte és ő is csinos legény.

Vári Pista! (kicsinylőleg mosolyog) Hát mit bánom én? . . . Mit törődöm vele, ha ő, ha más? . . . Mit nekem a leány? bár bosszantana, ha olyan semmi ember kaparitaná el, mint Pista, de hát mit tegyek? . . .

En érzem és tudom itt belül, hogy egész érdektelen vagyok az ügyben, de a város azt beszéli, hogy fülig vagyok vele . . .

Nem adtam és nem adok az egész városra semmit és éppen azért megmutatom a jó nyelveknek, hogy nem vagyok egészen fülig . . .

(Fel és alá jár: izgatott.) Jó lenne, ha egy csokrot küldenék neki! . . . talán levelet is irok hozzá! . . . Tudja az Isten, mit és hogyan? Mert igy van az ember, ha nem ért az ilyen érzelmi bolondságokhoz . . . (zsebkendőt vesz elő és a homlokát törli. Ingerülten). Talán nem jó lesz a csokor . . . avagy a levél? ! . . . . Egyébként hiába mosolyognak, mert nem vagyok szerelmes Margitba . . . . nem! . . . .

Honti Henrik.

testvér, sógornő, nagynéne és rokon *Szunyogh Szabolcsné* szül. *Beöthy Mártának* folyó hó 14-én éjjel rövid szenvedés után életének 55-ik, boldog házassága 38-ik évében történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványai folyó hó 16-án délután fél 3 órakor fognak Esztárban a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és a családi sirkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szentmise-áldozat pedig folyó hó 17-én délelőtt 9 órakor fog Nagyváradon az olaszi plebánia templomban az Egek Urának bemutattatni. Mely végtiszteségtételre az elhunyt rokonai, barátnői és ismerősei tisztelettel meghivatnak. Esztár, 1912. augusztus 14. Áldás és béke poraira!

Az Apolló lebontása és felépitése.

Az Apolló ujjáépitésére már megtörtént az árlejtés, sőt a munkálatok odaitélését a miniszter is jóváhagyta. A részlettervek kidolgozásával és az épités felügyeletével, tudvalevőleg, *Rimanóczy* Kálmán volt megbizva, aki az elfogadott tervet is készitette.

Rimanóczy Kálmán váratlan halála folytán most az elhunyt özvegye kérelmet intézett Nagyvárad városához, hogy a felügyeletet és a részlettervek elkészitését ruházza át a város *Krause* Adolf müépitészre, akivel együtt készitette a megboldogult az Apolló terveit s aki teljesen ismeri Rimanóczy Kálmán intencióit a terv kivitelére s akivel együtt tervezte Debrecen egyik legszebb épületét a Debreceni Takarékpénztár épületét is. *Krause* Adolf épitész hasonló kérelmet nyujtott be a városhoz.

A kérelmeket tegnap tárgyalta Nagyvárad város tanácsa. A kérelem teljesitése elől nem zárkóznának el, de ennek igy egyszerü keresztülvitele akadályokba ütközik.

A kérelmek teljesitése felett érdemben csak a törvényhatóság határozhatna s igy megeshetnék, hogy a határozatot valaki megfelebbezné.

Ez esetben az épités megkezdése késedelmet szenvedne, pedig az épités sürgős, mivel a már leszerződött vállalkozóknak még ez évben meg kell kezdeni az épitkezést, mert csak igy készülhet el a monumentális bérház a kikötött határidőre, ami kellemetlenségekre vezetne a vállalkozókkal szemben.

Mivel azonban csupán a részletes, u. n. pallértervekről van szó, más mód is van a kérdés megoldására, t. i. ha ezeket a részletterveket a város házilag készitteti el. Ezt a városi mérnöki hivatal is meg tudja csinálni.

Mivel azonban itt is érvényre akarják juttatni mindazon intenciókat, amelyek Rimanóczy Kálmánt a tervezésnél vezették, ezen cél elérésére megbizta a városi tanács *Komlóssy* József gazd. tanácsost, hogy tárgyaljon *Krause* müépitészszel oly irányban, hogy az Apolló felépitéséig lépjen a nagyváradi mérnöki hivatal kötelékébe s ugy készitse el a részletterveket, természetesen a kellő fizetés mellett. Igy meglenne oldva a kérdés, hogy a város házilag készitti el a tervezetet s nem kellene közgyülési határozat és miniszteri jóváhagyás s a tervek is Rimanóczy intencióri szerint készülnének el.

Foglalkozott a városi tanács az Apolló lebontásának kérdésével is, mert a legrövidebb idő alatt megkezdik a rozoga épület bontását.

Nem fogadták el *Reisinger* József vállalkozónak azon ajánlatát, hogy az épületet lebontja, ha a kikerülő jó ócska téglákat az uj épületbe behasználhatja. Igy az épület lebontását házilag eszközlik s a kikerülő ócska anyagokat a városi anyagraktárba szállitják.

Sárkányt fogtak Kisürögdön.

Viz nélkül maradt a falu.

Erdekes falusi szenzációt élvezett végig két nagyváradi tanitó. Kint jártak tegnap a vidéken és szomoru tapasztalatokat szereztek arról, hogy milyen tudatlan még egyes vidékeken a nép.

A délelőtti órákban érkeztek Kisürögdre. Föltünt nekik, hogy a községháza előtt óriási csődület van. Oláh paraszt asszonyok sivalkodtak, a karjukon a kis csecsemők fülhasitó rivást vittek véghez s meglett emberek hevesen hadonáztak.

Amint oda értek, megtudták, hogy a nagy felháborodás oka egy förtelmes sárkány, amelyet egy asszony fedezett föl a község egyetlen kutjában.

Persze a rémes hir pillanat alatt szétfutott a faluban. Azonnal összeült a képviselőtestület és iszonyu harc indult meg a sárkány elpusztitása iránt. Csakhogy az volt a bökkenő, hogy mit csináljanak? Hogyan férjenek hozzá a rettenetes állathoz. Egyesek be akarták tömni a kutat.

— De akkor nem lesz vizünk vetették ellen többen.

Mások azt tanácsolták, hogy le kell lőni az állatot. Az egyik parasztnak volt dinamitja. Haza futott s fölhozta a tanácsba. Erre aztán szét ugrott a bölcs gyülekezet.

Végül *Pap* Demeter, a biró azt a tervet fogadtatta el, hogy ki fogják szivattyuzni az egész vizet a kutból. Nyomban elő is huzatta a falu primitiv fecskendőjét és már indulni akartak, amikor odaért a két városi tanitó.

— Nincs olyan állat a világon — próbálták megállitani a tóduló népet a tanitók. — Ne higyjék kendtek azt a mesét, hvgy sárkány van a kutban. Hát aztán mit isznak majd, hogyba kiszivatják az egyetlen kut vizét? . . . Gondolkozzanak egy kicsit és nézzék meg előbb, hogy mi van a kutban.

Beszélhettek ezeknek. Sodorta őket is az ár és azt mondják, hogy soha olyan nagy erőfeszitéssel nam láttak dolgozni román parasztot, mint ekkor a szivattyunál. Egy rövid fél óra alatt üres volt a kut. S addig egyik sem mert belenézni.

Mikor aztán nem jött több viz, akkor befedték a kut káváját deszkákkal és a hasadékokon kukucskáltak le. Persze nem láttak a kutban semmit.

Sok biztatásra oda bocsátották a két tanitót is a kuthoz. Belenéz az egyik, hát látja, hogy a nagy iszapban ott fekszik egy fél sárga csizma. Ez uszott a viz felszinén s ezt látta a megrémült asszony. Erre aztán alaposan megleckéztették a falu népét amely bolond fővel kipusztitotta kutjából a vizet egy rossz sárga csizmáért. Most aztán a szomszéd faluba mennek át vizért.

A bölcs tanács pedig megérdemelné, hogy nyomban feloszlassák. Ilyen tudatlan birót pedig nem volna szabad továbbra is meghagyni egy község élén.

Jogászok! Ügyvédjelöltek!
!! Egész nyáron át működik !!
Dr. Kállay jogi szemináriuma Budapest, IV. Kaplony-u. 5. Telefon 125—38.
Köztudomásulag legsikeresebb előkészités minden jogi viszsgára.

UJDONSÁGOK.

* **Személyi hir.** *Singláry* Gyula vasuti forgalmi főnök megkezdte öt hétig tartó szabadságidejét, melyet a tengerparton fog tölteni.

* **Nagy Boldogasszony ünnepe.** A katholikus egyház az Isten Anyjának egyik legnagyobb és legszebb ünnepét, Szüz Mária menybemenetelét ünnepli a mai napon. Nekünk magyaroknak kétszeresen nagy ünnep a mai, mert Szent István király e napon ajánlotta országát a szent Szüznek. A nagyváradi székesegyháznak külön is ünnepe ez, mert a főoltár »*Nagy Boldogasszony*« tiszteletére van szentelve. Az ünnep alkalmából gróf *Széchényi* Miklós v. b. t. t. megyés püspök tartja a szent misét, *Brém* Lőrinc püspöki titkár pedig szent beszédet fog tartani.

* **Uj prépost.** A király ő felsége *Ridarcsik* Imre egri kanonok, egyházmegyei irodaigazgatónak a Szent Péter és Pálról nevezett ó-budai prépostságot adományozta.

* **A kórházi tisztviselők családi pótléka.** A vármegyei állami tisztviselők már megkapták a várva-várt családi pótlékot. A családi pótlék kiutalására vonatkozó miniszteri rendeletet a «Belügyi közlöny» hozta, de abban szó sem volt a kórházi tisztviselőkről. Pedig a legtöbb kórházi tisztviselő éppolyan alkalmazottja a vármegyének, mint azok, akik már megkapták a családi pótlékot. A miniszter tehát pótlólag intézkedett a kórházi tisztviselőkről. A rendelet tegnap érkezett le Biharvármegye alispánjához, aki már intézkedett is a kiutalásról. A családi pótlékot tehát rövid időn belül meg fogják kapni a kórházi tisztviselők is.

* A **csatornázási bizottság ülése.** Nagyvárad város csatornázási szakbizottsága tegnap délután ülést tartott Bordé Ferenc elnöklete alatt. A bizottság kiment a helyszinére s megvizsgálta az ujabban készitett csatornázási munkálatokat.

* **Az épitési váltó.** Hogy az Osztrák-magyar bank milyen eljárást követ az épitési váltókkal szemben, arra nézve jellemző a következő adat: *Nagyváradon* a tavasszal az épitkezés nagy erővel indult meg és az Osztrák-magyar bank itteni fiókjánál a váltótárca a sok épitési váltó következtében 48 millió koronára emelkedett. Bécsben szemet szurt a dolog és a központ utasitotta a nagyváradi fiókot, hogy az épitési váltókat utasitsa vissza, ami meg is történt. Lassankint mintegy *16 millió korona épitési váltót utasitottak vissza*, ugy, hogy a nagyváradi fiók váltótárcája 32 millióra csökkent. Hasonlóan jártak el egyes galiciai bankfiókoknál is, ahol az épitési váltók szintén nagyon megduzzasztották a váltótárca állományát.

* **Épitik a sarkad—anti utat.** A sarkad-anti törvényhatósági utnak most folynak az épitési munkálatai. Az épités nagy összegeket emészt fel. Az épitést az államépitészeti hivatal ellenőrzi s tegnap tett jelentést arról az alispánnak. Az ut eddig 17000 koronába került, de a vármegye még nem adott pénzt ki e célra. Az államépitészeti hivatal eddig más alapokból fedezte a kiadást, most tehát kéri az alispánt, hogy sürgősen utaljon ki 30000 koronát e célra, mert különben képtelen lesz folytattatni a munkálatokat.

* **Csőd Nagyváradon.** A napokban emlitettük, hogy a Klein Vilmos és Sándor nagyváradi cég fizetésképtelenséget jelentett. A kiegyezés azonban nem sikerült s a hitelezők a cég ellen megkérték a csődöt. A cég passzivái tél millió koronát tesznek ki.

* **Felfüggesztett segédjegyző.** A magyarcsékei főszolgabiró *Bacz* Leó miklóirtási segédjegyzőt felfüggesztette állásától. A felfüggesztésre hivatali hanyagság adott okot. A felfüggesztett segédjegyző helyére *Szántai* István okleveles jegyzőt helyettesitette a főszolgabiró.

* **A szökött tanonc.** Debreceni rendőrség táviratilag közölte a nagyváradi rendőrség bünügyi osztályával, hogy *Mayer* Ferenc ottani szabómestertől Szécsi János 16 éves szabó tanonc, az asztalfiók feltörése után, körülbelül 170 korona készpénzt ellopott. Az inas azután megszökött. Mesterének levelet hagyott hátra, amelyben azt irja, hogy öngyilkos lesz. Ez azonban nem valószinü, mert valamelyik szomszéd városban tartózkodhatik. A rendőrség nyomozza.

* **Névváltozás.** A belügymiszter megengedte *Vicz* György nagyváradi lakosnak, hogy nevét «*Szécsenyi*»-re változtassa át.

* **Éhinség Törökországban.** A földrengés következtében hajléktalanul maradt lakosság között éhinség ütött ki. Segélybizottságok alakultak, de ezek sem tudnak sokat segiteni a nagy nyomoruságon. A török patriachátusok katonai segédcsapatokat kérnek a kormánytól.

* **Ötvenszer volt becsukva.** *Fáter* Péter, szalontai csavargó ujra a fogdába került. Ebben az esztendőben *ötvenedszer* történik meg vele ez a kis baleset. A szerencsétlen embernek tulajdonképpen nem a fogdában, hanem valamelyik tébolydában volna helye.

* **Lövöldöző katonaszökevény.** Nagy pánikot idézett elő Sztarovesk-utcán tegnap délután egy katonaszökevény. Eljött a kedveséhez s mikor a gazda kiutasitotta, lármát csapott. A leány el akart menekülni a részeg ember elől s a katona hatszor egymás után rálőtt revolveréből. Szerencsére egyik golyó sem talált. Oda hivták a rendőrposztot is, aki be akarta kisérni. Persze nem engedte magát, hanem fellökte a rendőrt és a Körösön keresztül elmenekült a szőllősi tengeri földekre. Nyomban telefonáltak a katonai őrjáratért s mire ez megérkezett, már a lovasrendőrök elfogták. Kiderült, hogy már éppen harmadszor szökik meg. *Nagy* Ferencnek hivják s bár közkatona volt, mindég fölvart egy-két csillagot a parolira. A rendőrök átadták a szökevényt a katonai őrjáratnak.

* **A szalontai csendőrőrs áthelyezése.** A *szalontai* őrs legénységét kicserélték. Az egész őrsöt szolgálati okokból, valószinüleg létszám hiánya miatt, áthelyezték.

* **Felnyársalta a vasvilla.** Vérfagyasztó szerencsétlenség történt tegnap *Tataros* községben. *Rossu Flore* odavaló gazdaember a háztetőt javitotta. Javitás közben megbotlott és hirtelen zuhanással leesett a néhány méter magas tetőről. Eppen a közelben volt feltámasztva egy vasvilla és a szerencsétlen ember egyenesen beleesett a vasvilla ágaiba. *Rossu* Floren két helyen ment keresztül a vasvilla, a hasán ment keresztül és borzalmas belső és külső sérüléseket okozott. Félholtan szállitották be tegnap a nagyváradi izraelita kórházba, ahol megoperálták. Az orvosok szerint életbenmaradásához nincs semmi remény.

* A **tegnapi vizbefult.** *Gazdovics* József holttestét, aki tegnap délután belefult a Körösbe, — tegnap délután — Körösszentandrás határában a viz kivetette. A hullát Szentandráson fogják a hatósági vizsgálat után eltemetni.

* **Uj egylet Belényesen.** A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a belügyminiszter jóváhagyta a *belényesi* «Lyra» dal és zene egylet alapszabályait.

* **Előadás a cirkuszban.** Tegnap volt a második előadás a cirkuszban. A hatalmas sátort zsufolásig megtöltötte a közönség. Bámulatos, hogy bent a sátorban mily példás rendben tudták elhelyezni a közönséget, ellenben kint annál nagyobb volt a rendetlenség. Itt a nagyváradi rendőrség nem tudott rendet teremteni. A közönség ököllel csinált utat magának. Az előadásról különben a legnagyobb elismerés hangján emlékezhetünk meg. A 25 számból álló müsor minden egyes száma zugó tapsot aratott. A közönségnek természetesen a legjobban tetszettek azok a hajmeresztő számok, melyeket a vadálatokkal produkáltak. Az akrobaták, a jongleurok, a lovasok mind mind megérdemlik a közönségnek azt a nagy érdeklődését, mely megnyilvánul.

* **Halálozás.** Tamás Traján drágcsékei áll. iskolai igazgatótanitót sulyos csapás érte. Fia János, VI. gimnazista tanuló élete 16. évében, hosszas szenvedés után elhalt. Temetése ma, augusztus 15-én délután 2 órakor lesz Drágcsékén.

* **Elmaradt az automobil szemle.** A debreceni rendőrkapitányi hivatal által ma délutánra kitüzött automobil szemle elmaradt, azt holnap Debrecenben fogják megtartani.

* **A valutaszabályozás jubileuma.** Az osztrák sajtó hosszabb cikkekben emlékezik meg a valutaszabályozás huszadik évfordulójáról. Az idevonatkozó törvények ugyanis 1892. augusztus 2-án szentesitettek és augusztus 14-én léptek életbe. A tötvény értelmében az osztrák-magyar bank azonnal megkezdte az aranyvásárlást és 1911. végéig nyolcszázkilencvenkilencmillió kor. értékü aranyat vásárolt össze. Ezenkivül az osztrák és a magyar pénzügyi kormányzat az államjegyek beváltása céljából 1892-től 1902 ig 542.656.000 korona értékü aranypénzt adott át a banknak. Ezt az aranykészletet lehetővé tette, hogy a bank 1901. augusztusában megkezdhette a fakultativ aranyfizetést A jegybank 1912. jul. 31-ig forgalomba hozott 2.259,392,450 kor. értékü aranypénzt és ebből bevételezett 2.017,342,340 koronát, ugy, hogy 1912 évi julius 31 én 242,050,110 korona értékü aranypénz maradt forgalomban. Nálunk a közönség nem igen szereti az aranypénzt és ennek tulajdonitható, hogy a kiadott aranypénzek nagy része visszavándorolt a jegybankba.

* **Eltünt asszony.** *Koprovics* Józsefné kályhás segéd felesége folyó hó 12-én délelőtt, minden oknélkül eltávozott Vizvezeték utca 24. számu lakásáról, s azóta vissza nem tért. Személyleirása: nyulánk termet, hosszas arc, szőkebaj, szürke szem. Távozásakor bordó kosztümöt, sötét kék lüszter kabátot, s tarka kendőt viselt. A rendőrség keresi.

* **A gondatlan mostoha.** *Illiás* Sándor tenkei földmüvesnek egy évvel ezelőtt halt meg a felesége. Az asszony után egy *Mária* nevü leánygyermek maradt félárván. Illiás ujból megnősült. Egy idősebb leányt vett el. A mostoha anya egy ideig jól bánt az árva gyermekkel, de később elég mostohán. Tegnap délután egy nagy vizes korsót adott a nyolc éves gyermek kezébe, hogy a Körözsre menjen vizért azzal. A leányka el is ment és belemeritette a folyó vizébe a korsót. De kiemelni már nem tudta. A nehéz korsó magával rántotta a vizbe s a sebes folyásu viz elragadta. A leányka sikoltására többen a parthoz futottak, de már nem tudták megmenteni, csupán élettelen testét húzták ki a partra. A gondatlan mostoha ellen megindította a csendőrség a vizsgálatot. A faluban nagy a felháborodás a gondatlan asszony ellen.

* **A váradszentmártoni posta ügye.** Alig pár napja emlékezett meg a »Tiszántul« a Váradszentmártonban felállitandó posta és távbeszélő ügyéről, melynek iratai még mindig a postaigazgatóságnál késlekednek. A alispán már két izben sürgette meg azok elintézését, de még csak választ sem kapott reá. Az alispán most ismét sürgetni fogja az egy év óta még mindég elintézetlen ügyet.

* **Tanuljunk világnyelveket.** A Rose-rendszerü ábrázoló nyelviskolában, a mely augusztus óta *Bémer tér 1. szám* alatt működik, könnyü és élvezetes módon sajátithatja el bárki a német, franc a, angol stb nyelveket. A teljes kiképzés száz tanóráből áll. Beiratkozni bármikor lehet. Tandij személyenként és óránként 1 korona 50 fillér. Nappali és esti tanfolyamok

* **Járványkórházak** összes felszerelési tárgyait állandóan raktáron tartom előirásszerü összeállitásban, kedvezményes árban. *Weisz* Kálmán zsáknagykereskedő, Nagyvárad Kossuth-u. 3. a *Sas-palota mellett.* Telefon 905.

Vadász urak figyelmébe. A közelgő vadászati évadra való tekintettel felhivom a nagyérdemü vadászközönséget, hogy fegyver és vadászati cikkek beszerzését rálam eszközölje. Óriási választékot talál itt a legelőkelőbb gyártmányu fegyverekből, a legjobb töltények ugy külföldi mint belföldi lőporral készültek a legpontosabban készitve s ajánlom fegyverjavitó műhelyemet, hol szakszerüen, gyorsan és pontosan eszközlök minden nemü fegyverjavitást. Ne adják fegyvereiket kontárok kezébe mert azok tönkreteszik és később többe fog kerülni annak hejreállitása. M. kir. lőporáruda Telefon 269. Tanoncok felvétetnek. **Ladányi József** puskamüves, fegyverkereskedő, Nagyvárad, Pécs.

x Kossuth-utca 6. számu ház Körös felöli oldalán 3 szoba fürdő szoba és mellék helyiségekből álló modern emeleti lakás november 1 re kiadó. Ertekezhetni Polgári Takarékpénztár részvénytársaság.

Idegesség, gyengeségi állapotok, gyomor, bélrenyheség, vérszegénység, csúz, szivbajok ellen vizgyógyfürdők, villanyfürdők, szénsavas fürdők, iszap, fenyő, sósfürdők

Dr Rácz Ödön

szanatóriumában

Szilágyi Dezső-u. 7. sz.

Bejáróknak egész nap nyitva.

BENLAKÓKNAK PENZIÓ.

Különleges felöltők, kosztümök blouzok és gyermekruhák a legnagyobb választékban

Spitzer Béla

női és gyermekruha áruházában

Rákóczi-út.

A legfinomabb angol és franczia ruha-vállalat!!

Olcsó szabott árak!

x **CSODASZÉP** csemegeszőlő! **görögdinnyék**; világhirü **turkeesztáni cukordinnyék.** Kiváló finom fehér és vörös **hegyiborok,** a bankszőlőből **Merts Nándor** csemegeüzletében Körös-utca. Telefon: **448**. sz.

KOSSUTH-U. 2. sz. ház emeletén **két szoba s mellékhelyiségekből** álló lakás **nov. 1-re kiadó**. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

Autó (automobil) tulajdonosok szives figyelmébe.

PNEUMATIK, köpeny és tömlő, vulkanizáló mühely!
TRAPP ISTVÁN Budapest, VIII. ker. Tisza Kálmán-tér 26.

Postai megbizás naponként azonnal el lesz intézve. Javitások jutányos árban. Használt gumik a legmagasabb árban megvétetnek.

Automobil garage és fémöntőde
Automobil gummik lerakata
Automobil javitó mühely
Bér automobil
Automobil kellékek
Automobil gummi javitó mühely
STERN, MEZEY-U. 1. Telefon 194.

IPARÜGYEK.

Az uj épitőtörvény-tervezet. Az uj épitőtörvény tervezet kizárólag az épitőmesterek, kőmüves- és ácsmesterek stb. közigazgatási képesitésével foglalkozik. Nem tartotta a törvény előkészitője szükségesnek, hogy az épületmunkával foglalkozó egyéb iparosok érdekében egyetlen intézkedést is tegyen, pedig erre sohasem volt nagyobb szükség, mint a mai viszonyok között. Az épitőiparosok és épitő anyagkereskedők országos hitelezői védegylete mozgalmat inditott, amelynek célja, hogy akár ebben a törvényben, akár külön intézkedéssel, de törvényileg biztositva legyen az épitő iparos követelése ugy az épittetővel, mint a vállalkozó épitőmesterrel szemben. Ne lehessen az épitőiparost sem kijátszani, sem huzavonával tönkretenni. Olcsó és gyors müszaki biróságot, valamint sok más intézkedést kivánnak ezért, melyek mind az iparosok és közvetve vagy közvetlenül az anyagkereskedőknek is érdekében állanak és követeléseik biztositására vagy azoknak gyorsabb és olcsóbb behajtására vonatkoznak.

Ezeknek a kérdéseknek megtárgyalására országos nagygyülést hiv egybe a nevezett Védegylet.

Ne hagyja magát félrevezetni!
Csillárgyár

Nagyváradon csak egy van. Gyártelep: **Szent János-u. 20**. Iroda s raktár: **Bémer-tér 3.** A n. é. közönség szives tudomására adom, hogy villamos felszerelési vállalatomhoz a **gyártást** is felvettem. **10 éve fennálló** vállalatom a legnagyobb garantia, hogy a legolcsóbb beszerzési forrás cégem. Tömeges pártfogást kérve kiváló tisztelettel **STERN.**

TANÜGY.

Értesitők.

VIII.

A nagyváradi Orsolya szüzek vezetése alatt álló tanitónőképző, polgári és elemi leányiskolák értesitője az 1911—1912-ik iskolai évről. Közli: az igazgatóság.

Fáradságos, de eredménydus munkálkodásról számol be ismét az idei értesitő. Fontosabb mozzanatok voltak az iskolai év történetében, hogy a megboldogult *Makucz* Ernő helyébe *Lipcsey* Gyula debreceni segédlelkész neveztetett ki; az elemi iskolák hitoktatásával pedig dr *Ferdényi* Kálmán Szt. József intézeti II. tanulmányi felügyelő bizatott meg. Minthogy több szerzetesnő felső nép- és polg. isk. tanulmányaik befejezése miatt a tanitásban akadályozva volt, helyettük *Mándy* Auguszta, *Keresztes* Elza, *Hritzkó* Margit és *Páll* Gabriella alkalmaztattak óraadókul. A gyakorló iskola felállittatván, ennek vezetésével *Markovszky* Julia okl. tanitónő bizatott meg. Az egészségtant *Wimmer* Julián dr irgalmas rendi főorvos tanitotta. *Krüger* Jenni okl p. isk. tanitónőt évközben a V. Kell. a budapesti állami polgári leányiskolához rendelte ki, helyettesitésével *Horváth* István és *Laszczik* Ernő helybeli kir. kath. tanitóképző-intézeti r. tanárok bizattak meg.

Beiratott 142 tanitónőjelölt, 149 polgáriiskolai növendék, 83 tanuló a belső, 92 a külső elemibe. Női kézimunka tanfolyamra beiratkozott 9 növendék. Igy az iskolába beiratkozott növendékek összes száma 479 volt. Az iskolai év szeptember 9-én nyilt meg. Ünnepek voltak; október 4 én, november 2-án, március 19-én, (igazgató névnapja) április 11-én,

A valláserkölcsi nevelés, fegyelmi és tanulmányi állapot az idén is mintaszerü volt.

Hivatalos látogatást tettek az intézetnél *Lányi* József dr tinnini felszentelt püspök, egyházmegyei főtanfelügyelő 1912. március 29-én; *Kiss* István kir. segédtanfelügyelő, mint a tanitónőképző intézethez kinevezett miniszteri biztos 1912. január 26-án és junius 11-én. Mindketten teljes megelégedésüket fejezték ki a látottak és tapasztaltak felett. A farsangi időben apróbb szindarabokat és kacagtató monologokat adattak elő a növendékekkel.

A tanitó személyzet 2 hitoktatóból, 28 tanitónőből, 1 munkamesternőből, 1 egészségtan és 1 ének és zenetanárból állott. Megalakult 1912. február 20 án az intézet kebelében a *Mária kongregáció*, amelynek fővédnöke gróf *Széchényi* Miklós dr, megyés püspök lett. Az egyesület jelenleg 19 felavatott tagból, 9 jelöltből áll.

A növendékek a házi munkában való teljes kiképeztetése céljából a polg. IV. oszt. végzett növendékek részére továbbképző iskolát tartanak fenn, amelyet a jelen iskolai évben 9 növendék látogatott. Nagy sulyt helyezett az iskola vezetősége a tanitójelöltek gyakorlati kiképzésére is, amiért végre a gyakorló iskolát felállitották. A képesitő vizsgálatok május 20 és 21-én kezdődtek. Jelentkezett 40 jelölt. Miniszteri biztos dr *Feckány* Adolf főreáliskolai tanár volt. Az eredmény igen szép volt, mert mind a 40 növendék megnyerte az oklevelet. A tanitónőképző intézet 142 növendéke közül volt róm. kath. 118 (83 százalék), gör. kath. 9 (5 százalék), ref. 7 (4 százalék), ág. ev. 4 (3 százalék), gör. kel. 2 (2 százalék), *zsidó 2 (2 százalék)*. A polg. iskola 149 növendéke közül róm. kath. 110 (74 százalék), gör. kath. 7 (4 százalék), gör. kel. 2 (1 százalék), ág. ev. 4 (2 százalék), ref. 14 (10 százalék), *zsidó 12 (9 százalék)*. Az elemi népiskolában 175 növendék közül róm. kath. 130 (74 százalék), gör. kath. 6 (3 százalék), gör. kel. 5 (2 százalék), ág. ev. 2 (1 százalék), ref. 24 (13 százalék), *zsidó* (87 *százalék*).

A jövő iskolai évre szükséges tudnivalók: az «A» internátusban az elemi és polgári iskola növendékei egész évre fizetnek 440 koronát, a tanitónőképző és továbbképző tanfolyam növendékei pedig 500 koronát és mosásért 20 koronát. A «B» internátusban 360 és 400 korona az évi ellátásdij. A polgári iskolák évi tandija 60 korona, a tanitónőképző intézeté 100 K. és 45 K. a képesitő vizsgálat dija; a továbbképző tanfolyam növendékei szintén 100 K.-t fizetnek. Zongoratanitás heti 3 órán 20 K., heti 2 órán 14 K. Cimbalom tanitás az órák száma szerint 10—14 K. Tánctanitásért 20, francia nyelvért havi 2 K.-t fizetnek. Orvosi illeték egy évre 10 K., irószerekért 7 K., szalmazsák és ágyteritő használatáért évi 2—2 K., fürdődij évi 4 K., ifjusági könyvtár használata 1 K. 60 f. A beiratások a tanitónőképző I. évfolyamára szept. 3-án d. e. 8—12 ig, a II. III. és IV. évfolyamokra pedig szept. 4, 5 es 6-án tartatnak. Legalább egynegyed évi tandijat le kell fizetni, továbbá értesitőre és bizonyitványra 4 K. 30 f.-t. Az intézet többi iskolájába a beiratás szept. 2—8-ig tart. A gyakorlóiskolában a beiratások szeptember 3—8-ig tartatnak. Az iskolai év szept. 8-án nyilik meg.

—y.

Igazságszolgáltatás.

A Szalontai Friss Ujság sajtópere.

A «Szalontai Friss Ujság» erősen támadta a nagyváradi kerületi munkásbiztositó pénztár müködését.

E hó 3-iki számában azt irta, hogy a *Weszely* és *Biró* nagyszalontai kereskedőtől egy alkalmazottja után, aki már hónapokkal ezelőtt meghalt és a temetési költségeket a pénztár fizette ki, augusztus hónapban ismét követelte a járulékot.

A nagyváradi munkásbiztositó pénztár igazgatója, *Kovács* Benő a támadó cikkek megjelenésekor szabadságon volt s igy csak hazaérkezte után szerzett tudomást azokról.

Nyomban kiutazott *Nagyszalontára* és meginditotta a vizsgálatot. A vizsgálat igazolatlannak találta a pénztárról irt vádakat. *Kovács* Benő tehát a nagyváradi sajtóbirósághoz bejelentette a sajtópört a «*Szalontai Friss Ujság*» ellen.

A közleményekért *Medzikrászky* Gáspár volt tb. szolgabiró vállalta a felelősséget. A sajtóbiróság megkeresést intézett az alispánhoz azért, hogy *Medzikrászky* Gáspár nem közhivatalnok e. Az alispán értesitette a sajtóbiróságot, hogy *Medzikrászky* a nagyszalontai főszolgabirósághoz közigazgatási gyakornok s hogy jelenleg fegyelmi vizsgálat van ellene folyamatban.

Az érdekes sajtópörnek tárgyalása már a jövő hónapban meg lesz tartva.

Elitélt váltócsaló. Benkő István néhány évvel ezelőtt üzletet nyitott Nagyváradon, azonban csakhamar a bukás szélére jutott, nem tudott fizetni. Volt egy 600 koronás váltója, amelyen *Kádár* Gyula és neje volt aláirva, mint kezes. Azonban a váltót a pénzintézetek nem számitolták le, csak akkor, ha az összegre a jótállók vagyonát bekebelezik. Kádár Gyula azonban ebbe nem egyezett bele, sőt egyenesen visszavonta a jótállást. Benkő azt mondta erre, hogy megsemmisiti a váltót. De nem semmisitette meg, sőt Róthbarth Ede cégnek ezzel a váltóval fizetett. Mikor azután le zámitolásra került a váltó, kiderült, hogy Kádárék már visszavonták a kezességet. Természetesen megtették ellene a büntető feljelentést. Tegnap volt az ügyben a tárgyalás és a biróság *Benkő* Istvánt 6 havi fogházra itélte. Az elitélt felebbezett.

TÁVIRATOK.

Az ellenzék népgyülései.

Budapest, aug. 14.

(Saját tud.) A szövetkezett ellenzék e hó 18-án tartja első népgyülését Alsólendván. A népgyülésen gróf Károlyi Mihály és Batthyány Tivadar is résztvesznek. Ezután Hajduhadházon, majd 20-án Szempeczen lesz a népgyülés.

Az albánok előnyomulása.

Üszküb, aug, 14.

A város az albánok kezében van. Tegnap ismét nyolcszáz arnóta érkezett ide. Ibrahim basa üszkübi képviselőjének azt táviratozta, hogy ne bántsa az albánokat. Az ipski muteszarif Szerbiába menekült. Kumanovóban a csendőrség parancsnoka csapatot gyüjt. Mitrovicában Zia bég tüzérkapitányt és Prizzendben Izmail bég főhadnagyot agyonlőtték. A város most még nyugodt, de attól félnek, hogy az arnóták meg fogják ostromolni a börtönöket, hogy a foglyokat kiszabadítsák.

Merényiet egy katonai raktár ellen

Budapest, aug. 14.

(Saját tud.) A gloszterneuburgi katonai anyagraktár őrsége ellen ma éjjel merényletet követtek el. A merénylő rálőtt az őrre, akinek a sipkáját furta keresztül a golyó. A katona visszalőtt, de a merénylő elmenekült. A 6. utászezred nyomban keresésére indult, de nem találtak reá Hajnalban ismét egy automobil közeledett a raktár felé. Az őr megállásra szólitotta fel a gépkocsin levőket, amire ezek rálőttek s elmenekültek.

Földbe sülyedt artisták.

Budapest, aug. 14.

(Saját tud.) Hamburgban játszik most Pósch cirkusza. A tegnap esti előadás közben a cirkusz porondja, ahol játszottak elsülyedt. Azonnal katonaság vonult ki és hosszas munka után kimentette az artistákat. Két férfi és két nő sulyosan megsebesült. A földsülyedés okát nem tudják megmagyarázni.

Megint kigyuladt a sármàsi földgáz

Kolozsvár, aug. 14.

(Saját tud.) A sármási földgáz ma éjjel ismét kigyuladt, de nem oly nagy területen, mint a multkor. Böhm Ferenc geológus ma reggel automobilon kiutazott és megtartotta a vizsgálatot. Majd visszautazott és a polgármestertől egy nagy tüzi fecskendőt kért a tüz eloltására. A tüzet állitólag egy cigány vigyázatlansága okozta, aki reá gyujtott a forrás mellett pipára. Robbanás nem történt.

Kolera Romániàban.

Bukarest, augusztus 14.

A prahovai kerületben lévő Podgoreből jelentik, hogy a kerületi orvos öt sulyos betegen koleragyanus tüneteket talált.

Hazai Samu Fiumében.

Fiume, augusztus 14.

Hazai Samu honvédelmi miniszter, Karácsonyi államtitkár Szentiványi őrnagy és mások kiséretében ideérkezett, hogy a felemelt létszámu fiumei honvédség elhelyezésére szükséges uj kaszárnya ügyében tárgyalásokat folytasson a várossal.

REGÉNYCSARNOK.

GYÖNGYVIRÁG.

IRTA **CSERES ANDOR.** 27

A barlanglátogatók e napon csakugy özönlöttek Sarokvárra.

Ennek következménye az lett, hogy egymás hátán tolongtak az emberek, a bejáró folyosó nemcsak megtelt, hanem szorongtak bent a kiváncsiak, test, testhez simult, még a szemérmesség is elillant.

Csodálatos az, hogy ilyen alkalommal és körülmények között, amikor a bejutás vágya fellángol, hogy szorul össze a tömeg.

Természetes, hogy itt nem lehet sem lovon, sem kocsin vagy automobilon sem repülő gépen bejutni, megszünik az intelligentia és felülkerekedik a kiváncsi ember.

Korponayné, két leánya, Gyöngyvirág és a másik leány, mig Hidvégi a strassburgi leány megett állott és várták a rácsos kapu megnyitását.

Eleintén vidáman folyt a beszélgetés, tréfa és kacaj füszerezte a társalgást, azonban telt az idő, mig az egyik csoport barlanglátogató bent volt a többinek várnia kellett.

Lassankint gyültec az emberek, férfiak, nők, fiuk, leányok vegyesen.

A kör egyre összébb szorult.

Egyszerre Hidvégi azt tapasztalta, hogy őt mindkét oldalról és hátulról taszitják egyenesen és szorossan az elszászi leányhoz nyomják. Szeretett volna felette udvarias lenni és visszafordulni, de már nem lehetett, a tömeg egyre szorosabb gyürüt vont körülöttök.

A koros férfi érezte a tavasz hőségének és illatának átömlését testébe, Gyöngyvirág minden türelmetlen mozdulata ujabb tavaszi lendületet idézett elő benne, érezte, hogy arcába tolul a vér, ajkai lihegtek, önkénytelenül a leány jobb karjának felső részére tette, az üde testből lágy tavaszi hő lengett át karjába és onnan egész testébe; a leány könyökből felhajtotta meztelen keze szárát és a férfi kezét kebeléhez szoritotta.

Tüz csapott a leány testébe. Lángja átömlött kebelébe onnan szivébe, arcába, szemeibe, megremegett, ajkait összecsucsoritotta, és szivta magába a képzelet adta csókot.

Először érezte ama férfi érintését, akiért vágyott, aki ez egyetlen érintéssel betöltötte szivét, lenyügözte gondolatait, tüzfolyamot árasztott égő testébe.

Es a férfi telgyulni érezte szivében a szerelem tüzét. Egyenként pattantak fel szivében a szenvedélyek zárai és agyában uj szálak alakultak, amelyeken az érző szív mint valami hárfán büvös dalokat zengedezett.

Lelke megittasult a gyönyörtől, ami a nagy anyagot egyetlen érintéssel a kéj tengerébe meritette.

E pillanatban felnyilt a barlang rácsos ajtaja és ők, akik elül voltak, a nagy tömeg által taszitva, bejutottak a barlang előrészébe, egy folyosóba, ahol gyertyákat adtak kezeikbe, meggyujtották és haladtak az uton, amit emberi kéz alkotott.

Hidvégit és Gyöngyvirágot az emberek elsodorták egymástól, azonban szemeik még fent a mennyországban is egymást keresték és ajkaikon a mosoly pirban égett.

(Folyt. köv)

KÖZGAZDASÁG.

Állati betegségek a vásáron. Az állati betegségek legjobban a vásárokban terjednek. A kereskedők a vásárokban vett állatokat a községekbe viszik s igy ott terjed mind nagyobb és nagyobb mértékben. Most is két községben öltött nagyobb mérveket a baj. *Almosdon* a sertésvész, *Kismarja* községben pedig a lépfene lépett fel. Mindkét község el van tiltva az állatvásári forgalomból.

Szubvencionàlt gyàr magyar munkást köteles alkalmazni. A belügymiuiszter egy konkrét esetből kifolyólag elrendelte, hogy állami szubvenciót élvező vállalatok hazai tisztviselőket és munkásokat köteles alkalmazni. Ennek folyán utasitotta a belügyminiszter az illetékes tényezőket arra, hogy tegyék meg a kellő intézkedéseket arra, hogy mindazon esetekben, amidőn valamely iparvállalatnak kedvezmények helyeztetnek kilátásba, ezek ellenében okvetlenül köttessék ki, hogy az alkalmazandó tisztviselők, művezetők és munkások legalább háromnegyedrészben magyarok legyenek, továbbá, hogy a szóbanforgó ipartelepeket, az összes berendezési tárgyakat, valamint az üzemhez szükséges anyagokat és félgyártmányokat a hazai ipar köréből szerezzék be, külföldi beszerzést pedig csak a kereskedelemügyi miniszter engedélyavel eszközölhessenek Mondanunk sem kell, hogy ez nagyon helyes rendelkezés, csak az volna óhajtandó, hogy ezt a rendeletet meg is tartsák és járjanak ugy, mint a közszállitási törvény annyi más üdvös rendelkezésével, amelyet sem a felsőbb, sem az alsóbb hatóságok nem szoktak megtartani.

Gabona üzlet.

Budapesten

O árukban kevés üzlet fordul elő. A malmok miután nagy liszt készlettel rendelkeznek, nem szivesen vásárolnak. Uj áruban viszont az eladók tartózkodók. Az árfolyamok többé-kevésbé javultak.

Határidők zárlata:

Áprilisi buza 1913. — — —	11.79
Októberi buza — — — —	11·42
Októberi rozs — — — —	9·37
Októberi zab — — — —	9·73
Aug. tengeri — — — —	9 11
Szept. tengeri — — — —	9·01
Májusi tengeri (1913) — —	7·50

Nagyváradon.

A gabonatőzsdén tegnap kisaé élénkebb volt a hangulat. Bácskai rossz hirekre a buza határidő árfolyama 5 fillérrel emelkedett. Kész áru változatlan.

Árak:

Buza — — — —	11.53—11.38
Rozs — — — —	9.37— 9.31
Árpa — — — —	10.— 10.20
Zab — — — —	9.37— 9.38
Tengeri — — —	9·01— 8.61

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény — —	860.—
Osztrák hitelrészvény — —	654.—
Salgótarjáni kőszén — —	778.—
Jelzálogbank — — — —	462.25
Leszámitoló és pénzváltó —	558.50
Városi vasut — — — —	412·—
Közuti vasut — — — —	765·50
Osztrák államvasut részvény —	721·—

A szerkesztésért felelős:
Dr VUCSKICS GYULA.

Legolcsóbb bevásárlási források:

Ha Ön

óráját jól és jutányos árban akarja megcsináltatni, hozza el **FEUN KÁLMÁN** óráshoz, Teleki-u. 9. Dr Nemes ház. Villanyos megállóhely. —

Órákban állandó nagy raktár.

Alapittatott 1895-ben.

Deo Adiuvante!

Imrek Károly

épület és műbutor asztalos N.-Várad, Alapi-utca 2. szám.

Alapittatott 1895-ben.

HA A KOSSUTH-

utczába vezeti utja, keresse fel a legjobb hirnévnek örvendő

KEPES ETEL

varró- és himző előnyomdáját, ahol bevásárlásait a legolcsóbban eszközölheti kézi munka anyagokban.

Izsák Lidia

mellfüzői, amelyek bécsi modellek szerint készülnek, országszerte nagy népszerüségnek örvendenek a hölgy közönség körében. Megrendelhető mérték szerint,

Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 1. Fü[illegible] üzlet: TELEFON 1—53. szám.

Mezey János és Társa

füszer, csemege kereskedése Nagyáradon, szt. László-tér és Tereki-utca sarok.

Szolid üzlet többet nem ad, de kevesebbet sem.

Hallatlan

olcsó árban készit **Piski Ferenc** cipész úri és női cipőket csak egy próba és ön meg fog győződni

Szent János-utcza

sarok, Schvarc Farkas-féle házban.

Fő a kézi mosás!

A ki erre reflektál, hivja meg MESZÁROS MÁRIA gőzmosó és vegytisztitó intézetét, házhoz elküld és haza is szállit. **Szarvas-tér és Liget-uteza** sarkán. Levelekre azonnal válasz.

Telefon 67.

Izléses arany- ezüst ékszerek, finom, órák legolcsóbban kaphatók

Szilágyi Géza és Ts-nál

Rákóci-ut

Telefon. 630.

Tátray Sándor

saját műlakatos műhelye, vizvezeték szereldéje

NAGYVÁRAD

Körözs-utca 11. sz.

NE ADJUK

pénzünket idegen cégnek, vegyünk

lánckútat

MÁRKUTZ JÓZSEFNÉL

Akadémia-u. 1. sz.

Czukrász

sütemények minden alkalomra házhoz szállitással jutányos árban eszközöltetnek. Meghivásra házhoz küldök, levelekre válaszolok. Vidékre napi expediálás.

Molnár János cukrász

Kolozsvári-u. 50.

Keresse föl Haás Simon rövidáru férfi- és női divat-üzletét

Szent János-utcza 46. gyógyszertár mellett,

hol hallatlan olcsó

árban lehet vásárolni.

A „Nagyváradi Torna Club“

Clubhelyisége

Kolozsvári-utcza 50. szám alatt

a «Varga féle» Magyar Király kávéházban.

Udvari kávéház

családok kellemes szórakozó helye. Esténkint **Bebe Kálmán** teljes zenekarával hangversenyez. — Bejárat

Szt. László-tér és Zöldfa-utcza.

FELDSTRICK KÁLMÁN

könyvkötészete és dobozgyártása

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut, Moskovits palota

Biharmegye és N.-Várad város kir. itélőtábla és a megyei főszolgabiróságok és körjegyzőségek szerződéses szállitója.

ROZSNYAY JÓZSEF

mű-asztalos, Nagyvárad Kolozsvári-u. 77.

Helyi és vidéki telefon-szám: 1076.

Európa nagyobb városaiban évek során át szerzett gyakorlati ismereteim lehetővé teszik, hogy a mai közönség részére a művészi kivitelü különlegességi munkákat is kellő szaktudással a legpontosabban elvégezhetem. Készitek továbbá: modern háló, szalon, bútor és üzleti-berendezéseket, portálokat, lakás- és kastély-berendezéseket minden still és kivitelben a legszolidabb árak mellett. Egy kisérlet elengendő, hogy a t. uri közönség bizalmát továbbra is kiérdemeljem.

Tisztelettel **ROZSNYAY JÓZSEF**, müasztalos.

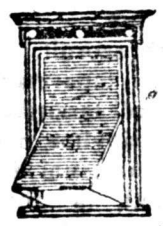

Szántó Dezső

első

nagyváradi

REDŐNY-GYÁRA Rulikovszky-ut

TELEFON 491.

Csoda elárusitás!!!!

Partiba vettem, szőnyeg, ágy és asztal garnitur, rumburger vászon, selyem és csipke dolgokat.

Félárba árusitom.

Lőwinger Márton

versenyáruháza **Kert-u. 1. sz.**

Kerékpár varrógép s gramophon javitásokat készittetni legelőnyösebb

Horvát Béni

mechanikusnál,

Kossuth Lajos-utcza 18.

Az összes alkatrészek állandóan raktáron.

TELEFON 1038. szám.

Haas Lajos

Gáz és villanyberendezési vállalat.

Elvál mindennemü gáz és villanyszereléseket és jókarbantartását.

TELEFON 1038. sz.

PENCZ JÁNOS

(cipész, szakiparos,)

NAGYVÁRAD,

Szt. János-u. 34.

Készit mérték szerint uri és női (Orthoepéd cipőket is) jutányos árban mérték szerint. Meghivásra házhoz jövök.

Elvállalnak minden e szakmába vágó munkákat, u. m.:

szobafestés

és

tapétázás,

WEINSTOCK Testvérek

szobafestők és tapétázók

NAGYVÁRAD, Gilányi-u. 21.

Legtisztább kivitel

jutányos árak mellett.

Költségvetés dijtalan.

Meghivásra házhoz jövünk.

Alapittatott 1880-ban

Schopper György

utóda veje

Rohoska Pál

Villanyerőre berendezett gépjavitó, vas és rézöntöde

NAGYVÁRAD,

Sánc-utca 22. sz.

Mayer Lajos

kárpitos és diszitő

GYÁR-U 1 SZÁM.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát jutányos árban. Levelezőlap meghivásra azonnal jövök. Állandóan készmunka kapható.

Az AUGUSZTUSI költözködésekkor a legcélszerübb

HIRNM. és FIA

villamossági vállalatához fordulni

Kossuth Lajos-u. 16. sz.

Nagy csillárraktár.

Telefon 10-54. **Telefon 10-54.**

Győry Sándor

villanyerőre berendezett késes és köszörüldéje

Kert-utcza, 4. szám.

Elvállal mindenféle speciál köszörüléseket és javitásokat, haj- és szakál vágó és lónyiró gépet, zsilette és mindenféle más borotvák köszörülését pontosan eszközli.

Moly irtó szerek

rovarpor, poloska tinktura, s többféle háztartási czikkek parket beeresztő viaszok kaphatók

VADÁSZ ALBERT

„Angyal“ drogueriában

BÉMER-TÉR.

Fotbal cipők, gumi térdvédők, dresszek a legolcsóbban kaphatók

Lefkovits és Kácser

Zöldfa-u., cipő, kalap és uridivat áruházában.

Villamos berendezéseket, u. m. magánépületek világitási felszereléseit, csengő házi telephon, ipartelepek, gyárak, és malmok. Villamos világitási és erőátviteli berendezéseit pontosan és szakavatottan készit

SZENES SÁNDOR

villamos berendezési vállalata **Szalárdi-u. 9.** Költségvetéssel dijtalanul szolgálok, meghivásra azonnal jövök.

Reisinger József

mechanikai gép és fegyverjavitó műhelye

Sas palota zöldfa passzás, a hol a legprecizebb eszterga és gépmunkák készülnek.

Charles cirkusz

Nagyváradon, a Vásártéren felállitott óriási sátortelepen 6500 nézőt magábafogadó előadási fősátorban.

Ma csütörtökön augusztus hó 15-én

2 fényes ünnepi előadás

szenzációs müsorral. Előadások kezdete délután 4 és este 8 órakor.

14 éven alóli gyermekek és alantas katonák csak a délutáni előadásokon fizetnek félhelyárakat.

Holnap pénteken

augusztus hó 16-án nagy

highe-life estély

új müsorral.

kezdete este pontosan 8 órakor.

A pénteki uj müsor kiemelendő számai: **Mr. HUBERT** a legügyesebb lovas zsonglőr. **MARY** a kerékpározó elefánt. **Mr. CHARLY** halálugrásai lóháton. — **Boxpárbaj** egy **bohóc** és **kenguru** között. stb. stb.

A fókák, tigrisek, oroszlánok, jegesmedvék, elefántok stb. minden előadáson fellépnek.

Az állatgyüjtemény és a próbák d. e. 10 órától kezdve naponta, csekély belépődij ellenében megtekinthetők.

Még 4 napig!

A nagyérdemü hölgyközönséget felkéri az Igazgatóság, hogy az előadásokon lehetőleg kalap nélkül sziveskedjenek megjelenni.

Jegyek előre válthatók: Kiss Dávid és Társa különlegességi tőzsdében Rákóczy-ut, Orsolya-zárdaépület kaphatók.

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

		reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este
Nagyvárad	ind.	7 49	9 50*	2 19	4 39	8 10
V.-Velence	»	7 59	10 00	2 29	4 49	8 20
Rontó	»	8 16	10 16	2 46	5 06	8 44
Püspökfürdő	érk.	8 21	10 21	2 51	5 11	8 49

PÜSPÖKFÜRDO—NAGYVÁRAD.

Püspökfürdő	ind.	8 59	10 59*	3 29	7 11	9 29
Rontó	»	9 04	11 04	3 34	7 16	9 34
V.-Velence	»	9 17	11 19	3 47	7 31	9 47
Nagyvárad	érk.	9 27	11 29	3 57	7 41	9 57

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDO.

		d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este
Nagyvárad	ind.	8 00	10 01*	2 30	4 50	8 31
V.-Velence	»	8 10	10 10	2 40	5 00	8 41
Rontó	»	8 26	10 26	2 56	5 16	8 56
Félix-fürdő	érk.	8 33	10 33	3 03	5 23	9 03

FÉLIX-FÜRDO—NAGYVÁRAD.

Félix-fürdő	ind.	8 40	10 39*	3 10	6 50	9 10
Rontó	»	8 47	10 46	3 17	7 08	9 17
V.-Velence	»	9 00	10 59	3 30	7 20	9 30
Nagyvárad	érk.	9 10	11 09	3 40	7 30	9 40

* Csak bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.

Oltott mész

Bükkfa parkett, cementáru, cserép, fedéllemez, gipsz, nád, csatornázás, aszfaltozás stb.

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

HELYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!

vegyileg női, férfi és gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztittatnak.

Gyár: Körösz-utca 13.

Felvételi üzleti Zöldfa Passage 93.

Mokos Sándor.

„Varázsfuvola."

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A „Varázsfuvola" rendkivül kellemes, 20 acél trombitahanggal és 4 erős bőgővel van ellátva. Diszes kivitelben, kottafüzettel, dalokkal, tokkal, ajándékkal együtt **csak 4 korona.**

Csakis **Vágner „Hangszer-Király"** országszerte elismert legolcsóbb hangszeráruházában kapható, **Budapest, József-körut 15.** — Gyorsjavitó mühely. — Kérjen fényképes hangszerárjegyzéket.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemü közönséget, hogy

Csengeri-utcza 21-ik szám alatt

saját házamban, egy a mai kornak mindenképen megfelelő

= épület és =

műbutor asztalos

mühelyt létesitettem. Elfogadok: **előszoba és konyha felszereléseket minden kivitelben, továbbá templom, iskola, gyógyszertár és kávéház berendezéseket kellő jártassággal. Rajzzal és költségvetésekkel ugy helyben, mint vidékre készséggel szolgálok.** — Tömeges rendeléseket kérve vagyok kiváló tisztelettel

Gaál József

mű-asztalos, Nagyvárad.

TELEFON 11-52. TELEFON 11-52.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrényi-ház.

Befizetett alaptőke: 1,000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyujt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamat mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindennemü bankszerü beszedésekkel (incassó) olcsó dij mellett.

Előleget nyujt értékpapirokra, terményekre és árukra; **kölcsönöket ad elinyös törlesztés mellett.**

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósit házakra és földbirtokokra.

Fey Rezső

mű-bádogos, vizvezeték- és csatornázási vállalat

Szent János-utca 22. szám.

TELEFON 532. TELEFON 532.

Készit udvari fagymentes closetteket vizöblitéssel. Angol-closett berendezést, viztartány vagy önzáró closett csapokkal való öblitéssel. Mindennemü épület- és diszbádogos munkát. Vil anyerő gépekkel berendezve.

VAJNOVSZKI FERENC

uri- és női cipész, Szaniszló-u. 55.

Készit uri- és női cipőket mérték szerint. Javitások jutányos árban. Meghivásra házhoz küldök, levelekre válaszolok.

8 GRAND PRIX

Kőbányai Polgári Sörfőző R.-T. N.-Váradi és biharmegyei főraktára

KOLLINER D. és FIA

CÉGNÉL PÁVEL-UTCA 26. SZ.

Telefon 75. Telefon 75.

Világos **Király** sörünket valamint SZENT ISTVÁN védjegyü

duplamaláta

sörünket, melyet a leghirnevesebb orvostanárok mint kiváló gyógyitalt ajánlanak.

NAGYVÁRADI

Középiskolai Internátus

TISZA KÁLMÁN-TÉR 7.

Felvesz bentlakó és bejáró középiskolai, kereskedelmi és polg. iskolai tanulókat. Szünidőben magán- és pótvizsgálatokra szakszerü előkészités.

PROSPECTUST KÜLD

az Igazgatóság.

Kincset ér

a TORDY-féle

Hollandi 3 király tea, mivel nemcsak hashajtó, hanem egyuttal étvágyjavitó, gyomortisztitó, emésztést elősegitő, bélmüködést szabályozó, nemkülönben a legmakacsabb gyomor bajon is segit. Csomagja (kbl. 10—12-szeri használatra) 30 fillér.

Minden gyógytárban kapható.

Mezey Dezső

toronyóra készitő

Nagyvárad, Szt. János-u. 64.

Az ország egyik legrégibb és legmegbizhatóbb **toronyóra** készitő telepe. Olcsó árak, több évi jótállás. **Villanyerő berendezés.**

Kivánatra árjegyzéket bérmentve küld.

Ungváry és Tokai

Bankbizományi birtokvásárlási, eladási és erdő becslési irodája

RAKÓCZI-UT 10. SZÁM.

Helybeli és vidéki telefonszám 725.

Telefon 10-87. Telefon 10-87.

A LEGMODERNEBB BÚTOROKAT készíti

Kovács Zsigmond

müasztalos

Szacsvay-u. 70. sz.

Géperőre berendezve.

Telefon vagy levelezőlap hivásra azonnal megjelenek.

Terv és költségvetés dijtalan.

Van szerencsém értesiteni a nagyérdemü közönséget, hogy

autogén heggesztésre

berendezkedtem. Elvállalok **öntött vas, kovácsolt vas, réz és mindennemü törtrészek forrasztását.**

Készitek malomberendezést, henger rovátkolást, vizitartányokat, itató vájukat, javitok feszmérőket (manometer), kölcsön adok körszivattyukat jutányos napidij mellett. Szives pártfogást kér:

Tisztelettel

Schopper György veje

Rohoska Pál,

gépjavitó műhelye,

Nagyvárad, Sáncz-utcza, 22 sz.

Francia tűzhelyek!

egyedüli gyártója:

Vajnovszky József

épület- és műlakatos mester

Nagyvárad, Sztaroveszky-u. 27. sz. alatt

Telefon 11-37. Telefon 11-37.

Meg van!! az asszonyok öröme!

Nem kell többé mérgelődni, csekély tüzelővel gyorsan lehet sütni és főzni, **régi tüzhelyeket** (sparhelt) **át lehet olcsó pénzért alakitani.** Háztulajdonosok, mérnök és épitész uraknak **árengedmény.**

Továbbá minden néven nevezendő lakatos munkák jutányos árban. Meghivás esetén házhoz jövök. Vidéki levelekre válaszolok.

Szalonna, prima, pörkölt, nehéz áru legjutányosabban kapható. Mindennemü termények vétele és eladása.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részv.-társ. áruosztály.

Teleky-utcza 3-ik szám, Telefon 172.

Vasszerkezeti gyár.

Lakatos műhely.

SZÁNTÓ DEZSŐ
első nagyváradi
redőnygyára.

Értesilem a t. közönséget, hogy **műlakatos ipartelepemet és redőnygyáramat** a Szent János-utczáról, **Rulikovszky-ut 30. szám alá** (bejárat a honvéd laktanya mellett) egy direkte ezen célra épitett és méreteiben még eddig városunkban nem létező gyárhelyiségembe helyeztem át. Redőny gyártmányaim: **Esslingeni ablak faredőnyök, gördülő acél bolti redőnyök, (rollók) napellenző ponyvák, Jalousiák, damaszt és vászon redőnyök a legkiválóbb minőségben.** Felvallalok az épület és műlakatosság keretébe tartozó összes munkákat, u. m.: **vasszerkezetek, vasrácsok, épület vasalások, biztonsági vasajtók,** kiváló minőségü **tüzhelyek** és **ajtócsukókat** stb. **Szállitások vidékre a leggyorsabban. Redőny javitások szakszerüen eszközöltetnek. Javitási munkák telefon hivásra.**

Tisztelettel

Szántó Dezső.

TELEFON: 491 SZ.

TELEFON: 491 SZ.

Tisztelettel értesitem a n. é. vevő közönséget, hogy a

Teszler Simon posztó kereskedőt

kiegyeztettem, a ***csődtömeget átvettem és azt rendkivüli leszállitott árban kiárusitom.*** A csődtömeg a következőket tartalmazza: lüszter-, angol-, scott- és honi divatszöveteket. Fekete- és kék kamgárnokat, női costüm divatkelméket, mellényeket, schiffonokat, bélésárukat, ***szabókellékeket*** és mindezen árukat

gyári áron alul kiárusitom u. m.:

egy teljes öltönynek való 3 mtr. már		K 02·40
« « « « jobb minős. div.	3 mtr.	K 06·60
« « « finomabb « «	3 «	K 12·—
« « « angol divat	3 «	K 19·—
« « « legfinomabb « . .	3 «	K 28·—

a fekete- és kék kamgárnokat ugyan ilyen gyári áron alul ***jóval olcsóbban*** lesznek kiárusitva. Egyben ajánlom a n. é. vevőközönségnek az összes raktáromban levő szövetekhez a hozzávalókat, azaz a szabókellékeket a legfinomabb kivitelben, a legolcsóbb árban, u. m.:

egy már nagyon jó hozzávaló . . .	K 4·50
« finomabb «	K 5·50
« egész finomabb «	K 7·—
fekete szalonhoz legfin. «	K 8·—

Minthogy az üzlethelyiséget november 1-én át kell adnom, tisztelettel kérem a n. é. közönséget mielőbb egy próba bevásárlással megtisztelni. Teljes tisztelettel

Schwarz Kálmán és Teszler Simon

Zöldfa-utca 21. sz.

„STANDARD“ TÁRSASÁG VEGYÉSZETI GYÁR
BUDAPEST, IV. MAGYAR-UTCZA 44. SZ.

Poloska, moly és egyéb féregirtást egy évi jótállással vállalunk vidéken is.

Poloska és egyéb féreg irtáshoz ajánljuk szabadalmazott gázfejlesztő anyagunkat, melynek egyszerü alkalmazásával a poloskától végleg megszabadulhat,

1 szobára elegendő anyag 5 koronába kerül.

Feltétlen biztos hatásu sváb és ruszni irtószer kilója 4 korona.

Légyirtó folyadék és por kilója 4 korona.

Patkány és egérirtáshoz **ajánljuk patkány és egértifusz-baczilust. A 20. század legmegbizhatóbb patkány és egérirtó szere, csak patkányt és egeret öl meg, emberre vagy állatra nem veszedelmes, tehát mindenütt elhelyezhető. A patkány és egértifusz bacilus árai:**

1 kis adag 2–300 patkány kiirtására 6 K

1 nagy „ 3–600 „ „ 12 K

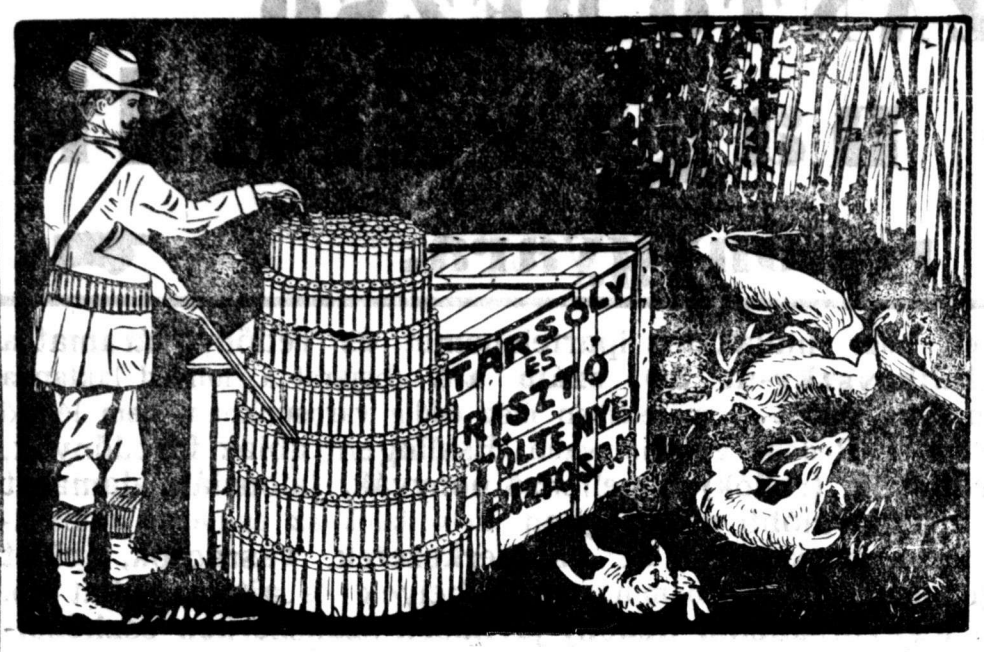

M. kir. lőpor-áruda
Vadászfegyverek
Revolverek
Vadászati felszerelések
Eredeti Vallersdorfi töltények
TARSOLY és RISZTÓ
különlegességek vaskereskedésében
Nagyvárad, Rákóczi-ut.
Telefon 390. **Telefon 390.**

Sarkady és Szánthó
TORONYÓRA GYÁRA
Nagyvárad, Damjanits-utcza 30.

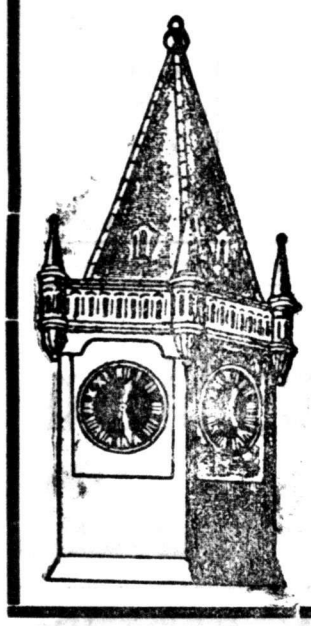

Ajánlja 1 hétben egy szer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyóráit „szegecs" és „szabadlengésü" járattal, rez kerekekkel. Olcsó árak.
TÖBB ÉVI JÓTÁLLÁS.
Villanyerő berendezés.
Arjegyzék kivánatra
Saját ház.

Nagyvárad város
VILLAMOS MÜVE
Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesitjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák
ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére all. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállitjuk.
Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Elvállaljuk villamos világitási és erőátviteli berendezések felszerelését.
Csillárok.
Ívlámpák
állandóan nagy választékban kaphatók.
Villamos motorok
¼ lóerőtől minden nagyságban.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514. **Főszerelő telefonja 55. sz.**

PÜSPÖK-FÜRDŐ.

Állandóan tiszta vizü uszoda.
Elsőrendü magyar konyha, valódi hegyi borok. Naponta frissen csapolt elsőrendü kőbányai „Polgári sör". A vendégeket Dankó Kálmán szegedi zenekara szórakoztatja. Mérsékelt áru kényelmes szobák. Minél számosabb látogatást kér:

DANCS ISTVÁN
bérlő.

Szent László-nyomda részvénytársaság, Nagyvárad.